STO TORUŃSKA

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

ZADANIA

I. SPOŁECZNA NATURA CZŁOWIEKA. UCZEŃ:

1) uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; wyjaśnia znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania);
2) przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku;
3) wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie;
4) rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;
5) podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
6) uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady.

ZADANIA:

1) Uzupełnij piramidę Maslowa (od potrzeb najbardziej podstawowych)

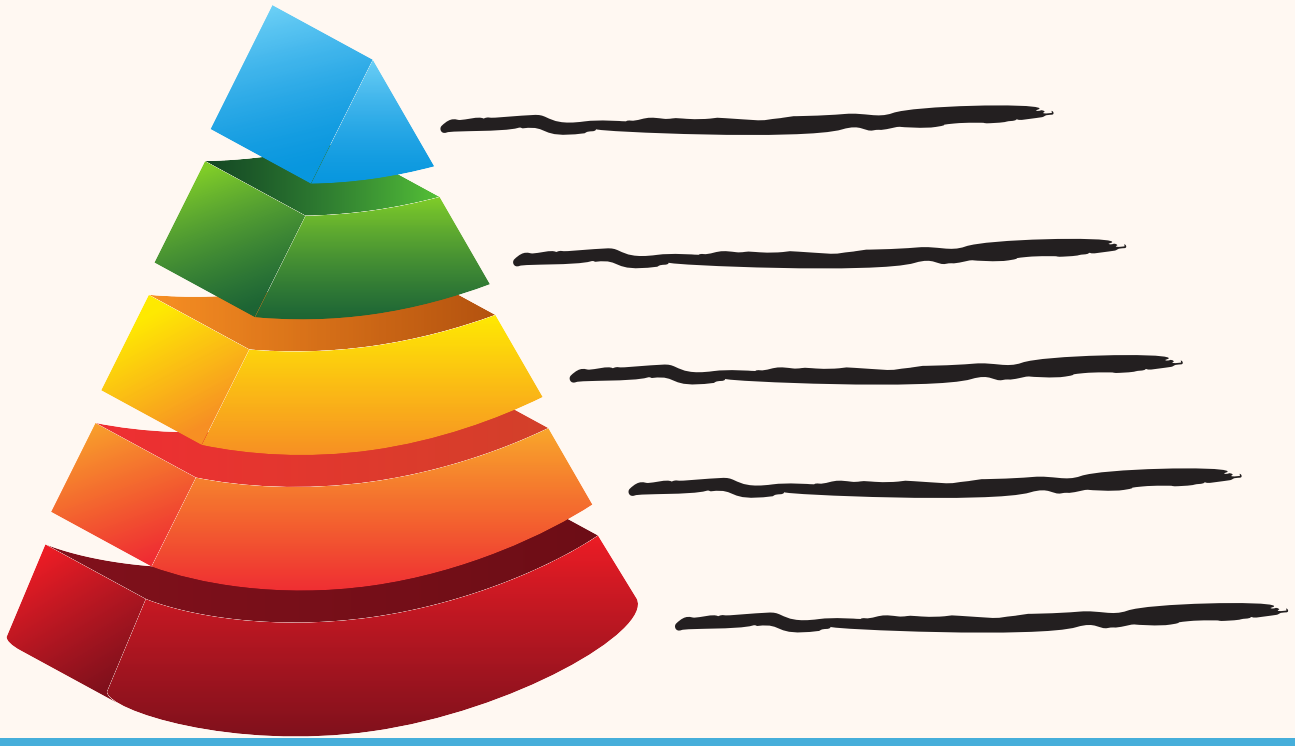

2) Najlepszą metodą do podjęcia decyzji w sprawie wyboru DJ-a na bal ósmych klas będzie …….
Swoją odpowiedź uzasadnij, napisz także, dlaczego pozostałe metody uznałaś/uznałeś za nieodpowiednie.

3) Opisz wymienione niżej grupy społeczne według przykładu:

grupa koleżeńska - mała, nieformalna, wtórna, otwarta (inkluzywna)

wojsko - ....., ..., ..., ...

drużyna harcerska - ....., ..., ..., ...

partia polityczna - ....., ..., ..., ...

rodzina - ....., ..., ..., ...

kółko biologiczne - ....., ..., ..., ...

4) Podaj przykład sytuacji, w której możesz/powinieneś zachować się asertywnie. Jak wyglądałaby Twoja postawa, zachowanie?

5) Wymień 4 grupy społeczne, do których należysz:

II. RODZINA. UCZEŃ:

1) charakteryzuje rodzinę jako grupę społeczną; przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie; analizuje wartości ważne dla jego rodziny;
2) analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci; przedstawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie;
3) wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z działalności zarobkowej: pracy, działalności gospodarczej, umów cywilnoprawnych oraz ze świadczeń społecznych – w powiązaniu z rodzajami ubezpieczeń społecznych);
4) wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego; planuje jego budżet.

ZADANIA

1) Wyjaśnij dlaczego rodzina **jest ważna w życiu człowieka.**

3) Jakie prawa i obowiązki mają dzieci w rodzinie?

2) Stwórz przykładowy miesięczny budżet gospodarstwa domowego - postaraj się, aby zamieszczone w nim kwoty, były jak najbardziej zbliżone do rzeczywistych.

III. SZKOŁA I EDUKACJA. UCZEŃ:

1) przedstawia funkcje szkoły w systemie edukacji oraz strukturę polskiego systemu edukacyjnego;
2) charakteryzuje klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań, życie szkolnej społeczności; przedstawia działania samorządu uczniowskiego; wyjaśnia, jak przeprowadzane są wybory organów samorządu szkolnego;
3) wymienia prawa i obowiązki ucznia; rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów oraz pracowników szkoły; przedstawia sposoby dochodzenia praw, które zostały naruszone;
4) charakteryzuje oczekiwane kompetencje wybranych kategorii społeczno -zawodowych i ich miejsce na rynku pracy;
5) planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.

ZADANIA

1) Jakie są plusy i minusy obecnego systemu edukacji w Polsce? Co uważasz, za zalety, a co za wady?

2) Czy Twoim zdaniem edukacja jest ważnym czynnikiem, który decyduje o sukcesie zawodowym? Jakie jeszcze czynniki mogłabyś/mógłbyś wskazać?

3) Z pomocą aplikacji: https://mapakarier.org/paths opisz ścieżkę zawodową dla 2 wybranych przez Ciebie zawodów. Uwzględnij lata nauki (ścieżkę edukacyjną), istotne wymagania i umiejętności oraz średnie zarobki w danej grupie zawodowej.

IV. PRAWA CZŁOWIEKA. UCZEŃ:

1) uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
2) wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
3) wymienia prawa dzieci i analizuje przepisy Konwencji o prawach dziecka;
4) podaje przykłady działań Rzecznika Praw Dziecka; przedstawia cele działalności Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci;
5) wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że dzięki nim człowiek może mieć wpływ na życie publiczne;
6) wykazuje, że prawa człowieka muszą być chronione; wyjaśnia rolę Rzecznika Praw Obywatelskich i podaje przykłady jego działań;
7) przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości.

ZADANIA

1) Wymień 3 organizacje pozarządowe, które zajmują się ochroną praw człowieka. Scharakteryzuj ich sposób działania (gdzie i w jaki sposób działają), podaj konkretne przykłady ich aktywności.

2) Uzasadnij, dlaczego prawa człowieka powinny być chronione?

3) Jakie są prawa i wolności polityczne obywateli RP zapisane w konstytucji? Czy uważasz, że ich rola w życiu jednostki jest istotna (swoją odpowiedź uzasadnij)?

4) Wymień po 3 prawa w każdej z generacji praw człowieka:

I generacja	II generacja	III generacja

V. NIELETNI WOBEC PRAWA. UCZEŃ:

1) rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach;
2) przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować;
3) wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw;
4) przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami.

ZADANIA

1) Wymień możliwe zagrożenia, na jakie narażony jest użytkownik Internetu.

2) Jak należy się zachować, kiedy jesteśmy świadkami przemocy wobec dzieci?

3) Jakie działania może podjąć sąd, w sytuacji, kiedy sprawcą przestępstwa jest nieletni?

VI. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA. UCZEŃ:

1) wymienia zadania samorządu gminnego; przedstawia główne źródła przychodów i kierunki wydatków w budżecie gminy;
2) przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy); podaje, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy; przedstawia możliwości załatwienia spraw poprzez e-urząd; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o wydanie tymczasowego dowodu osobistego;
3) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje uprawnienia tych organów;
4) podaje, kto pełni funkcje wójta/burmistrza/prezydenta miasta i przewodniczącego rady gminy/miasta; znajduje w mediach lokalnych informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje w organach samorządu terytorialnego;
5) znajduje i przedstawia informacje na temat swojej gminy, wydarzeń i postaci z jej dziejów;
6) rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej (np. wynikające z sytuacji demograficznej, gospodarczej, infrastrukturalnej); formułuje sądy dotyczące tych problemów.

ZADANIA

1) Wymień najważniejsze zadania, jakimi zajmują się władze gminy.

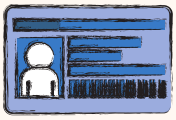

2) Co obywatel może załatwić w urzędzie gminy?

3) Skąd pochodzą dochody w budżecie gminy i jakie są przykładowe wydatki?

4) Jaki jest herb Twojej gminy/dzielnicy? Rozszyfruj jego znaczenie/opisz historię - skąd taki, a nie inny wzór.

VII. SPOŁECZNOŚĆ REGIONALNA. UCZEŃ:

1) znajduje i przedstawia podstawowe informacje o swoim regionie, wydarzenia i postaci z jego dziejów; lokalizuje własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład oraz pozostałe województwa;
2) wymienia zadania samorządu powiatowego i województwa;
3) podaje, w jakim wydziale starostwa powiatowego można załatwić wybrane sprawy; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o paszport (delegatura urzędu wojewódzkiego);
4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje zadania tych organów;
5) przedstawia tradycje i zwyczaje swojej społeczności regionalnej.

ZADANIA

1) Wymień organy stanowiące i wykonawcze w jednostkach samorządu terytorialnego:

a) gmina - organ stanowiący:..... organ wykonawczy: .....

b) powiat - organ stanowiący:..... organ wykonawczy:.....

c) województwo - organ stanowiący: ..... organ wykonawczy:.....

2) Podpisz województwa:

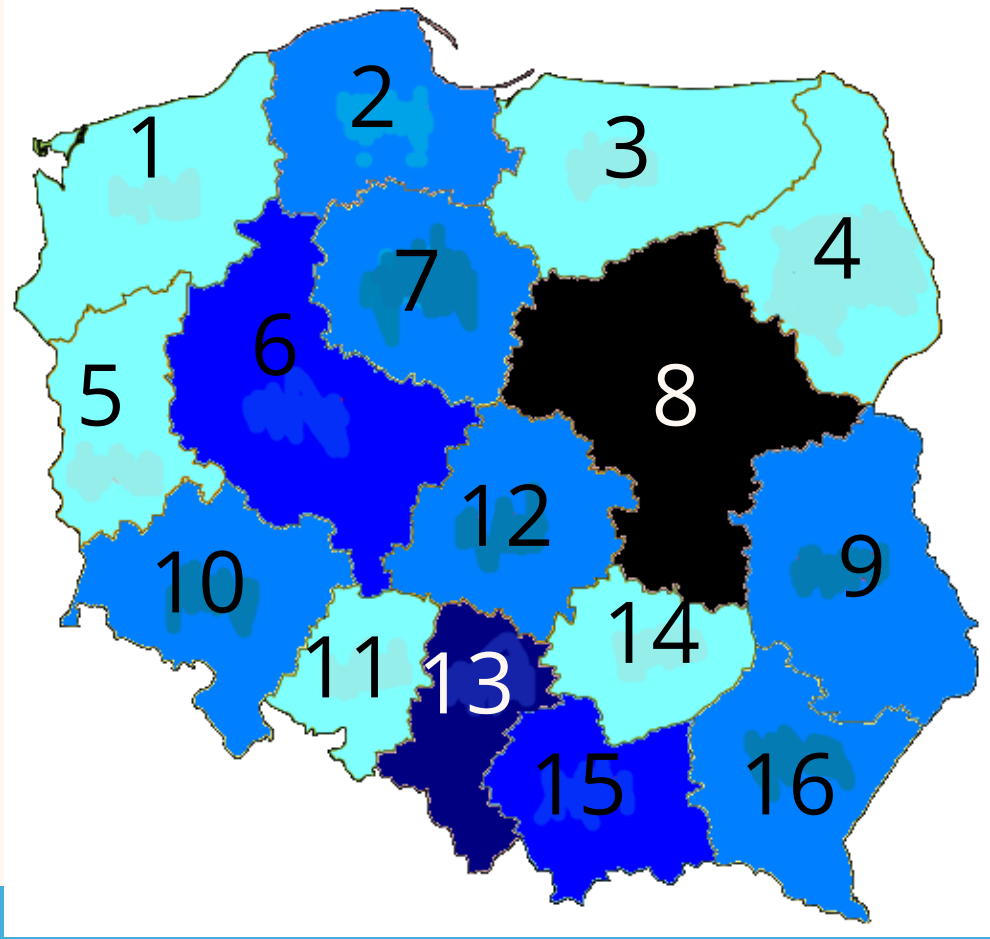

VIII. WSPÓLNOTY NARODOWE/ETNICZNE I OJCZYZNA. UCZEŃ:

1) wyjaśnia, co oznacza być Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej/etnicznej oraz co łączy człowieka z ojczyzną – Polską; przedstawia te więzi na własnym przykładzie;

2) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości; przedstawia warunki nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa i wymienia inne formy uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego; wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela;

3) analizuje symbole Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia, czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka;

4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym;

5) uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom.

ZADANIA

1) Co oznacza dla Ciebie bycie patriotą? Wymień przykłady historycznych i współczesnych postaw patriotycznych.

2) Czym różni się patriotyzm, nacjonalizm i szowinizm? Jakie działania można uznać za przykład szowinizmu?

3) Krótko scharakteryzuj jedną z mniejszości etnicznych lub narodowych zamieszkujących w Polsce.

4) Państwo jedno- czy wielonarodowe? Wskaż zalety i możliwe problemy.

IX. UDZIAŁ OBYWATELI W ŻYCIU PUBLICZNYM – SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE. UCZEŃ:

1) podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego;
2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie; wykazuje, że działalność tego typu prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb;
3) przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
4) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy/ miasta;
5) uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym; rozpoznaje przejawy ich łamania i podaje skutki takich działań.

ZADANIA

1) Czym jest społeczeństwo obywatelskie? Co musi zaistnieć, aby dane społeczeństwo takim nazwać? Czy wg Ciebie Polacy są społeczeństwem obywatelskim?

2) Wymień 3 organizacje pozarządowe (stowarzyszenia/fundacje) i wskaż czym się zajmują.

3) Dlaczego warto być wolontariuszem?

4) Jakie inicjatywy zostały zrealizowane w Twojej najbliższej okolicy w ramach budżetu obywatelskiego? Czy uważasz, że idea budżetu obywatelskiego jest słuszna? Swoją odpowiedź uzasadnij.

5) Podaj przykłady patologii życia publicznego.

X. ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU. UCZEŃ:

1) przedstawia funkcje i rodzaje środków masowego przekazu; wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa;
2) znajduje w mediach wiadomości na wskazany temat; odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii; wyjaśnia, na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy;
3) przedstawia funkcje reklamy i krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy;
4) wskazuje cele kampanii społecznych; analizuje materiały z wybranej kampanii tego rodzaju;
5) wykazuje znaczenie opinii publicznej; znajduje w internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań.

ZADANIA

1) Czym różnią się opinie od faktów?

2) Dlaczego media nazywane są "czwartą władzą"?

3) Opisz wybraną przez siebie reklamę społeczną. Czy Twoim zdaniem odniosła ona pożądany skutek?

XI. DEMOKRACJA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. UCZEŃ:

1) wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa; wyjaśnia, czym zajmuje się władza państwowa;
2) wyjaśnia zasadę suwerenności narodu; przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum; wymienia referenda ogólnokrajowe, których wyniki były wiążące, oraz referenda lokalne we własnej społeczności, które były ważne;
3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej); przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady działania i najważniejsze kompetencje izb parlamentu;
4) wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego; wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej oraz w organach stanowiących samorządu terytorialnego; przedstawia cele działania partii politycznych oraz wykazuje, że konkurują one w życiu publicznym; znajduje informacje na temat działań wybranej partii (jej struktur regionalnych lub centralnych);
5) wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu; przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym osób pełniących ten urząd, które wybrano w wyborach powszechnych, oraz o działaniach urzędującego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
6) wyjaśnia zasadę państwa prawa, w tym zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów; wyjaśnia podział na sądy powszechne i administracyjne oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego; przedstawia, w jakich sprawach orzeka sąd rejonowy;
7) wyjaśnia zasadę konstytucjonalizmu; podaje szczególne cechy konstytucji; znajduje w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy dotyczące wskazanej kwestii; podaje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy; objaśnia konieczność poparcia większości sejmowej dla Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej (bądź jej działań); przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; podaje imiona i nazwiska urzędujących prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie mają wpływ na życie jego rodziny.

ZADANIA

1) Wymień i krótko wyjaśnij najważniejsze zasady demokracji.

2) Wyjaśnij, dlaczego konstytucja jest nazywana ustawą zasadniczą.

3) Wymień partie, których przedstawiciele obecnie zasiadają w parlamencie.

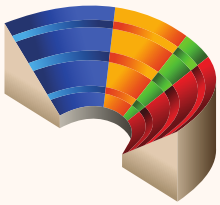

4) Wymień minimum 5 uprawnień prezydenta RP.

5) Wyjaśnij w jaki sposób powoływany jest rząd RP.

6) Opisz strukturę wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Wyjaśnij na czym polega zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego.

XII. SPRAWY MIĘDZYNARODOWE. UCZEŃ:

1) wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego;
2) wymienia cele działania Unii Europejskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym Ojców Europy oraz obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach unijnych;
3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących; znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie;
4) przedstawia działalność Polski w Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego;
5) formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.

ZADANIA

1) Podaj po 2 argumenty za i przeciw angażowaniu polskich żołnierzy w misjach zagranicznych.

2) Wymień korzyści, jakie niesie za sobą członkostwo w Unii Europejskiej.

3) Krótko scharakteryzuj działalność dwóch wybranych przez siebie organizacji wyspecjalizowanych ONZ.

4) Jakie są Twoim zdaniem najważniejsze obecnie globalne problemy? Podaj przyczyny globalnych nierówności i podziału świata na Globalną Północ i Globalne Południe.

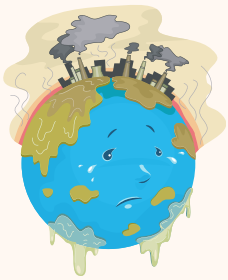

5) Podaj pozytywne i negatywne skutki globalizacji.